METSÄTALOUS

Koko kone maksaa saman verran kuin ison moton koura. Tämä kannattaa tuoda pienemmillekin kohteille. **YRITTÄJÄ JOUNI KORPELA, RISU & RANKA OY**

Pienkone harventaa talvet, raivaa kesät

Jouni Korpela jätti palkkatyön ja osti pienmetsäkoneen. Kone taipuu kahteen eri työlajiin: energiaharvennuksiin ja taimikonraivauksiin.

JAANA KANKAANPÄÄ

Tämä energiapuusavotta Inkeroisissa korjataan kokopuuna. Karsittu rankakin onnistuisi. Kasat kuivahtavat ainakin syksyyn asti, kunnes eri yrittäjä tulee ajamaan ne tien varteen.

KOUVOLA (MT)
Hakkuutyömaalle johtavat tuoreet jäljet, mutta koneen ääntä ei tahdo kuulua. Ajourien molemmin puolin on kasattu ohuenlaisia harvennusmäntyjä pinoon.

Ajojälki on siistiä. Vetisestä kelirikkoajasta huolimatta urat eivät ole juuri painuneet maastoon.

Lopulta **Jouni Korpela** löytyy nuoren mäntytiheikön siimeksestä. Käynnissä on energiapuuhakkuu pienellä, Usewoodin Tehojätkä-koneella.

Kaksiosainen, mönkijää muistuttava laite noukkii milloin yhden, milloin muutaman puun kouraan. Giljotiiniterä katkoo rungot, isoimmat oksat jäävät karsintateriin. Kuljettaja istuu mukavasti hytissä.

Pienkoneelle kelpaa pienikin työmaa

Usein koneihmisille suuri on kaunista ja tuottavaa. Tämä savotta tuo mieleen kesämökkien mönkijäleikit polttopuumetsässä.

Mutta tässä tehdään tosissaan työtä. Yrityksen nimi on Risu & Ranka Oy. Mikä on sen filosofia?

”Koko kone maksaa saman verran kuin ison moton koura. Tämä kannattaa tuoda pienemmillekin kohteille”, Korpela selittää.

Keveät energiapuukohteet eli hoitamattomista taimikoista kasvaneet, nuoret metsät ovat Risun ja Rangan erikoisalaa. Koneen kouraan sopii tyveltään korkeintaan 20-senttinen puu.

Puomi on 3,8-metrinen. Varsinaisten ajourien väli on 20 metriä, mutta pieni kone mahtuu puikkelehtimaan urien väliin noukkimassa kauimmaisia puita.

Päivässä Korpela ehtii kaataa 500–600 runkoa.

Lumitalvena kannot jäävät korkeiksi

Kone painaa noin kaksi tonnia. Polttoainetta kuluu vajaa kaksi litraa tunnissa. Se on alle viidennes ison moton nielemästä määrästä.

Jos metsuri juoksee hehtaarin-puolitoista päivässä, eihän sinne konetta kannata tuoda.

JOUNI KORPELA

”Kun lumet on sulaneet, voin kantaa löpöt itse työmaalle”, Korpela kertoo.

Konetta ei silloin tarvitse ajaa jyrryttää tielle asti tankkausta varten.

Pienkoneella on omat vaikeutensakin. Talvella kannot jäivät korkeiksi, koska kevyt koura ei uppoa metsänpohjaan asti. Kovin kivikkoiseen paikkaan Tehojätkällä ei pääse.

Lumen aikaan kulkemisesta selvitään kasaamalla havuja ajouralle. Samalla konstilla voi ylittää ojat.

Koneraivaus kannattaa tiheissä taimikoissa

Koneen mukana tuli erillinen raivuuterä. Pian sille koittaa taimikonhoitokausi.

Metsälehden tuore juttu julisti metsurin voittavan raivauskoneet. Korpelan mukaan koneraivuu Tehojätkällä kannattaa tiheissä taimikoissa. Poistuman on oltava yli 15 000 runkoa hehtaarilta.

Myös järeys tuo konetyölle etusijan. Jos runko on tyveltään neljäsenttinen tai sitä vahvempi, metsurin vauhti alkaa hidastua mutta koneen ei.

Pienissä ja harvoissa taimikoissa metsuri vie voiton.

”Jos metsuri juoksee hehtaarin–puolitoista päivässä, eihän sinne konetta kannata tuoda.”

Riutuvalta sahalta itsenäiseksi yrittäjäksi

Korpela ryhtyi koneyrittäjäksi tammikuussa. Hän jätti palkkatyön Haminan Veistosaha Oy:ssä (Havesa).

”Näin Maaseudun Tulevaisuudessa ilmoituksen uudesta kourasta. Mietin että eikö sitä kaikennäköisiä kouria ole jo olemassa. Kun mielenkiintoa romuihin on, niin siitä se sitten lähti.”

Metsätöitä Korpela on tehnyt aiemmallekin työnantajalle, lähinnä ennakkoraivausta. Silti alku oli opettelemista.

”Ensi alkuun ajatteli, että mihin hittoon sitä on ruvennut.”

Nyt työt sujuvat. Tieto uudesta koneesta seudulla liikkuu. Tähän asti työmaat ovat tulleet Kymenlaakson metsänhoitoyhdistykseltä, kyselyjä on tullut muun muassa Biowatilta.

Energiapuun menekki on ottanut takapakkia seudulla Myllykosken tehtaan sulkemisen vuoksi. Pienien, hoitamattomien metsien kunnostukselle on kuitenkin tarvetta.

Korpelan päätös ryhtyä yrittäjäksi on osoittautunut kaukonäköiseksi. Tänä keväänä Havesa irtisanoi väkeä, sulki yhden sahan ja luopui liimapuun tuotannosta lopullisesti.

”Entisiä työkavereita on kysellyt, voisiko tulla ajamaan toista vuoroa”, Korpela kertoo.

Toistaiseksi hän ajaa kuitenkin yksin. Työaikaa on kohtuulliset 8–9 tuntia päivässä.

”Pitää itseään ajatella, vaikka yrittäjä onkin.”

HENRIK SCHÄFER

Pienenkin metsäkoneen hytti pysyy lämpimänä talvella, joten siellä on mukava istua.

”Onneksi oli omia ajatuksia, niin ei ole nyt puilla paljailla”, tuore yrittäjä tuumii. Jouni Korpela osti oman metsäkoneen juuri ennen kuin entinen työnantaja irtisanoi paljon väkeä.

Metsä-suunnitteluun uusi verkko-sovellus

Tapio ja Bitcomp Oy tuovat markkinoille uuden verkkosovelluksen metsäsuunnitteluun ja töiden hallintaan ensi vuoden alussa.

Ensi syksyn testauksissa varmistetaan, että sovelluksessa on tarvittavat ominaisuudet ja ne toimivat kaikissa käytännön töissä.

”Suomen metsäkeskuksen tulevan Metsään.fi-palvelun myötä valtion varoin kerätyt metsävaratiedot saadaan laajemmin käyttöön metsänomistajien luvalla. Uskomme tämän edistävän merkittävästi metsäpalveluyrittäjyyttä”, toteaa Tapion Metsätieto-yksikön johtaja **Henry Schneider**.

Tapio on ylläpitänyt kymmenen vuoden ajan Tforest-metsäsuunnitteluohjelmistoa, jonka uusi sovellus korvaa.

”Palvelun veloitus perustuu käyttöön eikä edellytä suurta alkuinvestointia ohjelmistolisensseihin. Taustakartat ja kiinteistörajat ovat saatavissa koko Suomesta, joten sovelluksen käyttö ei edellytä karttojen hankkimista itselle”, kertoo tuotepäällikkö **Jani Heikkilä** Bitcomp Oy:stä.

MT

EU kielsi raivaussahan leikkurin

Euroopan komissio on kieltänyt raivaussahoihin tarkoitettujen, metalliosista koostuvien leikkuulaitteiden myynnin kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa.

Leikkuulaitteet ovat aiheuttaneet tapaturmia ja vaaratilanteita, sillä ne rikkoontuvat helposti ja irtoavat osat voivat osua lähellä oleviin.

Leikkurilla tarkoitetaan laitetta, joka on valmistettu kahdesta tai useammasta ketjusta, terästä tai harjasta. Metalliosat on liitetty levyyn, jolla leikkuulaite kiinnitetään raivaussahaan. Raivaussahojen valmistajat eivät salli leikkuulaitteiden käyttöä koneissaan.

Määräysten vastaisiksi on Suomessa todettu seuraavat leikkuulaitteet: ProForest Brogio, Terminator 4, Predator Profi ja Ultra sekä Lamporey. Valtakunnallinen valvontahanke velvoittaa vetämään myös näitä vastaavat tuotteet pois myynnistä.

MT

Kirjanpainajan seuranta käynnistyy

Metsäntutkimuslaitos aloittaa Suomen metsäkeskuksen kanssa ensimmäisen kaarnakuoriaisten määrän seurannan ja kuoriaistuhojen riskinarvioinnin. Vastaavaa seurantaa on tehty Ruotsissa ja Norjassa jo joidenkin vuosien ajan.

Seuranta alkaa toukokuun alussa eteläisessä Suomessa, jossa kuusikoiden hakkuualueille sijoitetaan 30 pyydystä.

Kaarnakuoriaiset ovat puita lisääntymispaikkoina ja ravintonaan käyttäviä hyönteisiä. Metsille vaarallisin kaarnakuoriainen on kuusia tuhoava kirjanpainaja.

Se on yleistynyt viime vuosina, ja tuhojen hillitsemiseksi on tehty paljon hakkuita erityisesti Kaakkois-Suomessa. Myös Etelä-Savossa on tehty hyönteistuhoista johtuvia hakkuita aiempia vuosia enemmän.

Metsänomistaja korvausvelvollinen

Kaatuneiden ja vioittuneiden puiden jääminen metsiin kesän yli lisää kirjanpainajatuhoriskiä huomattavasti. Puiden poiston laiminlyövä metsänomistaja voi joutua korvausvelvolliseksi metsästään levinneestä hyönteistuhosta.

Tuhon alkuperän toteaminen on kuitenkin hyvin vaikeaa.

”Metsänomistajan ei voida katsoa toimineen tuottamuksellisesti eikä hän voine joutua korvausvelvolliseksi, mikäli niin sanotun ötökkälain määräämiä korjuuaikojen vaatimuksia on noudatettu”, toteaa valmiuspäällikkö **Yrjö Niskanen** Suomen metsäkeskuksesta.

Sieni- ja hyönteistuholaki velvoittaa poistamaan tuoreen kuusipuutavaran sekä muulla tavalla vioittuneet kuuset Etelä-Suomessa elokuun alkuun ja Pohjois-Suomessa elokuun puoliväliin mennessä.

ANTTI HIRSAHO

Metsäteollisuus jää jälkeen tärkeimmistä tavoitteista

PIEKSÄMÄKI (MT)
Metsäteollisuudessa ei päästä valtioneuvoston Kansallisen metsäohjelman 2015 tavoitteisiin (KMO 2015), sanoo metsäneuvos **Marja Kokkonen** maa- ja metsätalousministeriöstä.

Kokkonen puhui Pieksämäellä keskiviikkona pidetyssä Metsänomistajien liitto Järvi-Suomen vuosikokouksessa.

”Metsäteollisuuden tuotannon ja viennin arvon tulisi nousta 20 prosentilla vuoden 2008 määrästä, kovin on tasaista viivaa”, Kokkonen esitteli latteita kehityskäyriä.

Kotimaisen puun käyttö jää sekin etäälle mahdollisuuksista.

”Voisimme kestävästi lisätä vuotuisia hakkuita 10–15 miljoonalla kuutiometrillä”, Kokkonen sanoi.

Kokkosta huolestutti investointien vähyys metsäteollisuudessa. Korvaus- ja ylläpitoinvestoinnit on tehty, mutta puunkäyttöä lisääviä investointeja on tehty hyvin vähän viime vuosina.

Taimikot kuntoon

Kokkosen mukaan KMO 2015:n tavoite saada taimikot hyvään metsänhoidolliseen tilaan toteutuu.

Metsätilojen koon kasvatus ja sukupolven vaihdosten vauhdittaminen jäävät tavoitteista. ”Verokeinot ovat valtiovarainministeriön (VM) vastuulla ja odottavat yhä ratkaisua, vaikka työryhmä oli täysin yksimielinen”, Kokkonen sanoi.

Hän ihmetteli VM:n verkkaisuutta asiassa. ”Metsäntutkimuslaitoksen laskujen mukaan metsätilojen sukupolvenvaihdosten verohuojennus lisää valtion verotuloja nykytilanteeseen verrattuna.”

Neuvonnasta huoli

Pentti Kainulainen Ylä-Savosta ihmetteli, kuinka taimikot saadaan hyvään metsänhoidolliseen tilaan vuoteen 2015 mennessä. ”Metsänomistajat ikääntyvät ja kaupungistuvat, tokko he siitä notkistuvat. Työmäärä laskee koko ajan.”

Kokkonen myönsi taimikot haasteeksi, mutta uskoi parempaan, kunhan neuvontaan panostetaan ja säilytetään työhön houkuttavia porkkanoita.

Pekka Sahlman Metsänhoitoyhdistys Kallavedestä totesi, että metsänhoitomaksuista on karttunut rahaa 30 miljoonaa euroa vuosittain, mistä noin 20 miljoonaa euroa on käytetty neuvontaan kuten metsänomistajille ilmaisten puunmyyntisuunnitelmien laadintaan.

”Jos 20 miljoonaa euroa jää pois, mitä se vaikuttaa puun markkinoille tuloon”, Sahlman kysyi. ”Taimikonhoidon taso laskee vääjäämättä, kun metsänhoitomaksu tulee vapaaehtoiseksi. Kilpailu ei asiaa korjaa.”

Kokkonen arveli metsäpalveluyrittäjien määrän lisääntyvän, se voimistaa töiden markkinointia.

Leskinen korosti henkilökohtaisen neuvonnan merkitystä, jotta metsänhoidon tason alamäki kääntyy.

Järvi-Suomen puukaupoista jo 46 prosenttia lähti viime vuonna markkinoille metsänomistajan metsänhoitoyhdistykselle antaman valtakirjan mukaan. Valtakirjojen osuus puukaupoissa kasvaa, mikä kuvaa sekin metsänomistajien neuvonnan tarvetta.

Kaksi-portaiseksi?

Metsänhoitomaksun ja yhdistyksen jäsenyyden muuttuminen vapaaehtoiseksi puhuttivat kokousta. **Jouko Turunen** Kallavedeltä vaati liiton toiminnan kehittämistä.

”Jos metsänhoitomaksu poistuu, on pakko tarkastaa liiton toimintaa, jäsenmaksut tulevat heti käsittelyyn”, kokouksessa puhetta johtanut **Markku Miettinen** totesi.

Talouden kiristyminen ja yhdistysten fuusiot ohjaavat kehitystä kaksiportaiseen malliin, eli metsäomistajien liitot putoaisivat pois MTK:n ja metsänhoitoyhdistyskentän välistä.

Liiton puheenjohtaja **Mauri Ruuth** totesi metsäalan rajun murroksen sisältävän aina myös paljon mahdollisuuksia ja niihin kannattaa metsänhoitoyhdistysten tarttua.

Kokkonen totesi myös, että uusi ja edeltäjäänsä väljempi laki mahdollistaa metsänhoitoyhdistyksille nykyistä laajemman toiminnan.

Tiedon merkitys kasvaa valtavasti metsälain väljetessä.

”Tutkimusten mukaan metsänomistajat luottavat metsänhoitoyhdistykseen, se on ainoa organisaatio, jonka toiminta lähtee vain metsänomistajan edusta, ei omista intresseistä”, Leskinen korosti.

Miettinen kehotti metsänomistajia tarkastamaan metsiänsä. Vapun aaton kova tuuli kaateli puita ja kirjanpainajien lisääntyminen näkyy paikoin myös Pohjois-Savossa.

JUHA AALTOILA

JUHA AALTOILA

Metsien tulisi siirtyä 60-vuotiailta omistajilta 30-vuotiaille eikä 85-vuotiailta 60-vuotiaille kuten nyt, sanovat Pentti Kainulainen (oik.) ja Jukka Pekkarinen.

”Vapaus hyvä, vanhat ukot repivät hiuksia”

”Varmaan vapaus on hyvä asia, luontoarvoja saadaan esiin vapaudella. Toivottavasti metsänomistajat ymmärtävät liikeperiaatteet”, sanoo Metsänhoitoyhdistys Koillis-Savon edustaja **Jukka Pekkarinen** metsälain uudistuksesta.

”Ainakin vanhat metsäammattimiehet repivät hiuksiansa”, sanoo Metsänhoitoyhdistys Ylä-Savon puheenjohtaja **Pentti Kainulainen**.

Hänen mukaansa uudistukseen liittyy paljon teoriaa. Miten se saadaan toimimaan käytännössä?

Miehet toteavat yksituumaisina, ettei lain uudistus vaikuta juuri mitään kokeneen puuntuottajan toimintaan. Heidän mukaansa metsän pitkiä kiertoaikoja on liioiteltu.

Pekkarinen harvensi jo kuitupuut vuonna 1995 istutetusta rauduskoivikosta. Kainulainen on tehnyt jo kakkosharvennuksia istuttamissaan metsissä.

Kemeran varojen merkitystä liioitellaan.

”Eihän niitä aktiivinen, oikea-aikaisesti toimiva metsänomistaja edes saa”, Pekkarinen sanoo. ”Tukien odottelu johtaa heikkoon tulokseen.”

Kainulainen sanoo olevansa huolissaan metsänhoidon tasosta.

”Helsinkiläisillä metsänomistajilla on hirmu hyviä metsiä, he teettävät työnsä ja käymme heitä kerran pari opastamassa pääkaupunkiseudulla.”

Vapaaehtoisen metsänhoitomaksun kertymä voi jäädä alle puoleen nykyisestä, Kainulainen arvioi.

Pekkarisen mukaan maksulle on saanut hyvin vastinetta kun on osannut käyttää metsänhoitoyhdistystä.

Yhdistykset voivat erottautua jatkossakin muista toimijoista edunvalvonnalla, se on hyvä lähtökohta, hän sanoo.

JUHA AALTOILA

METSÄSTÄ LYHYESTI

VTT tutkii energiapajua

VTT selvittää pajunviljelyn mahdollisuuksia. Viime vuonna alkaneen tutkimuksen tarkoituksena on kehittää pajun viljelyä, korjuuta ja energiakäyttöä.

Pajun viljelyyn soveltuisivat erityisesti entiset turvetuotantoalueet. Paju olisi vaihtoehto ruokohelvelle, jonka viljely on loppumassa. Pajua voitaisiin myös käyttää turvesoilta valuvien vesien puhdistukseen. Tutkijat aikovat kokeilla pajun korjuuta metsäenergiapuun korjuun menetelmillä.

Tukkipula Kanadassa

Kanadan Brittiläisessä Kolumbiassa tukkipuun saatavuus on vaikeutunut ja hinta noussut, koska hyönteiset ovat tuhonneet laajalti metsää alueella.

Hallitus aikoo laskea alueen hakkuusuunnitteen 60:stä 40:een miljoonaan kuutiometriin vuodessa.

Teollisuuden on pakko vähentää tuotantoaan. Tähän asti se on käyttänyt noin 46 miljoonaa kuutiota vuodessa.

Moelvenin vuosi alkoi voitolla

Norjalainen sahakonserni Moelven tuotti tammi–maaliskuussa 1,5 miljoonaa euroa voittoa, kun vuotta aiemmin vastaava jakso humahti 4,7 miljoonaa euroa tappiolle.

Voitto syntyi Moelvenin rakentamisen projekteista. Sahauksen odotetaan tuottavan matalilla bruttomarginaaleilla vuonna 2012. Koko vuoden tuloksesta odotetaan parempaa kuin vuoden 2011.